

Monitor gemeentelijke toegang tot jeugdhulp 2021

Regionaal rapport

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Respondenten

Leeswijzer

Hoofdstuk 1: De acht thema's

Thema 1: Integrale aanpak

Thema 2: De organisatie en de werkwijze

Thema 3: Gestructureerd en methodisch werken

Thema 4: Passende en samenhangende hulp

Thema 5: Inkoopsystematiek

Thema 6: De professionals

Thema 7: Monitoring

Thema 8: Regionale verbinding

Hoofdstuk 2: Aanbevelingen werkgroep Visie op gemeentelijke toegang

Hoofdstuk 3: De resultaten

INLEIDING

In 2015 is met het invoeren van de Jeugdwet de transitie van jeugdhulp naar de gemeenten gerealiseerd. Naast dat gemeenten verantwoordelijk werden voor jeugdhulp, veranderde ook de toegang tot jeugdhulp. Elke gemeente mocht zelf bepalen hoe ze deze toegang vormgaf.

We zijn inmiddels 6 jaar verder en er is hard gewerkt om voor ouders en jeugdigen een goede gemeentelijke toegang tot jeugdhulp in Fryslân te realiseren. Gemeenten hebben vanuit een lokale visie de toegang tot jeugdhulp vormgegeven. Maar hoe ziet die gemeentelijke toegang tot jeugdhulp er dan uit? Wat werkt goed? En waar liggen nog verbetermogelijkheden? In deze rapportage geven we antwoord op bovenstaande vragen.

De Friese gemeenten hebben met elkaar afgesproken om met de monitor gemeentelijke toegang jeugdhulp de aanpak van de verschillende gemeenten in kaart te brengen.

Met de uitkomst van de monitor:

- Krijgt elke gemeente een individuele terugkoppeling. Een overzichtelijk beeld van de lokale praktijk met betrekking tot de toegang tot jeugdhulp, gezet naast de regionale uitkomsten van de vragenlijst.
- Krijgen we als regio een indruk van opvallende thema's binnen de toegang tot de jeugdhulp.
- Organiseren we in samenwerking met de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd in het voorjaar van 2021 leerbijeenkomsten om over deze thema's met elkaar het gesprek aan te gaan.

Om tot een overzicht van de uitkomsten te komen, hebben we eerst een vragenlijst uitgezet bij alle 18 Friese gemeenten. De vragenlijst voor dit onderzoek is tot stand gekomen in samenwerking met de werkgroep *Visie op gemeentelijke toegang tot jeugdhulp*, leden van het ambtelijk overleg jeugd, Taskforce Jeugd (werkgroep kostenbesparing) en de Friese gemeentesecretarissen.

Na het uitzetten van de vragenlijst hebben we de gegevens geanalyseerd en weergegeven in lokale rapporten. De uitkomsten zijn met elke individuele gemeente (beleidsmedewerkers jeugd en/of uitvoerend professionals/managers) besproken door leden van de werkgroep *Visie op gemeentelijke toegang tot jeugdhulp*. Tijdens het interview/gesprek is besproken of de uitkomsten herkenbaar waren, of dat er aanvullende informatie nodig was. Ook is besproken of er verbeteracties nodig zijn en door wie deze uitgevoerd gaan worden.

RESPONDENTEN

De vragenlijst is uitgezet bij alle 18 Friese gemeenten. Zij waren vrij in de keuze wie vanuit de gemeente een goede weergave kon geven van de praktijk. De meeste gemeenten hebben gekozen voor een combinatie van meerdere professionals waaronder beleidsmedewerkers, gedragswetenschappers, praktijkleiders, teammanagers en uitvoerend professionals (zie ook Figuur 1). Zij hebben de vragenlijst ingevuld.

Wanneer de vragenlijst is ingevuld voor meerdere gemeenten, bijvoorbeeld omdat meerdere gemeenten samenwerken en een respondent de vragenlijst voor al deze gemeenten invult, is de vragenlijst gedupliceerd en is er voor elke gemeente een 'unieke' vragenlijst aangemaakt. De gerapporteerde percentages geven daarmee een accurate weergave van het percentage van de gemeenten waarvoor een bepaald antwoord geldt.

Daarnaast kwam het voor dat verschillende personen de vragenlijst hadden ingevuld voor eenzelfde gemeente, en daarbij ook verschillende antwoorden hadden gegeven. Deze vragenlijsten hebben we ont dubbeld en de antwoorden samengevoegd. Tijdens het interview is nagevraagd of het uiteindelijke antwoord een goede weergave is geweest van de verschillende meningen.

De open vragen en toelichtingen op antwoorden hebben we kwalitatief geanalyseerd en gecategoriseerd. Niet alle vragen zijn door alle respondenten ingevuld.

We zijn voorzichtig met het generaliseren van de uitkomsten naar alle gemeenten in Fryslân. Het gaat om een momentopname en de resultaten zijn gebaseerd op de stand van zaken in de zomer van 2021.

De werkgroep gemeentelijke toegang tot jeugdhulp Foar Fryske Bern

LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 bespreken we de opvallende thema's die uit de ingevulde vragenlijsten en de interviews naar voren zijn gekomen. We gaan in op 8 thema's:

- 1 Integrale aanpak
- 2 De organisatie en de werkwijze
- 3 Gestructureerd en methodisch werken
- 4 Passende en samenhangende hulp
- 5 Inkoopsystematiek
- 6 De professionals
- 7 Monitoring
- 8 Regionale verbinding

Bij elk thema geven we aan wat we regionaal hebben geconstateerd en op welk gebied verbetermogelijkheden liggen. Dit illustreren we regelmatig met *good practices* vanuit de praktijk.

Tijdens de interviews en uit de vragenlijsten komen aanbevelingen van de professionals naar voren. Deze bespreken we in hoofdstuk 2. We vullen deze aan met aanbevelingen vanuit de werkgroep *Visie op gemeentelijke toegang tot jeugdhulp* (de interviewers). In hoofdstuk 3 zijn de tabellen en figuren met de regionale cijfers opgenomen.

HOOFDSTUK 1

ACHT REGIONALE THEMA'S

In dit hoofdstuk worden de meest opvallende uitkomsten extra uitgelicht. Acht thema's bleken steeds terug te komen in de gesprekken. Eventuele *good practices* zoals aanbevolen door de gemeenten zijn aan de thema's toegevoegd. .

Thema 1: Integrale aanpak

Domeinoverstijgend werken, betrekken formeel en informeel netwerk, specialist/generalist, privacy

Bij een jeugdhulpvraag spelen vaak meer dingen dan alleen het gedrag van een jeugdige of de opvoedingsbelasting van de ouder(s). Het betreft vaak problemen op meerdere gebieden zoals:

- Financiering/schulden/armoede
- Werkloosheid
- Verslaving
- Psychiatrische problematiek ouders
- Culturele diversiteit

Dit betekent vaak dat er meerdere hulpverleners bij een gezin betrokken zijn en dat een integrale aanpak nodig is. Met andere woorden; het is belangrijk dat alle partijen die betrokken zijn bij een hulpvraag samenwerken.

Met alle partijen wordt bedoeld: de verschillende professionals, het gezin, de familie en andere belangrijke mensen rondom het gezin. Daarnaast zijn bij integrale jeugdhulp vaak verschillende wetten en regels van toepassing, waarbij ook zaken als privacy en tuchtrecht spelen.

Van generalisme naar specialisme

In Fryslân zien we dat steeds meer gemeenten zijn overgegaan van een generalistische toegang tot hulp naar een jeugd- en gezinsspecifieke aanpak, of van plan zijn op korte termijn deze verandering in te zetten.

Sommige gemeenten kiezen ervoor om dit als apart jeugd- en gezinsteam te positioneren, andere gemeenten spreken van vakgroepen binnen de generalistische teams of kiezen voor individuele werkers die jeugd en gezin als specifiek aandachtsgebied hebben. Als reden wordt genoemd dat er voor de toeleiding tot jeugdhulp veel specifieke kennis nodig is. Hierbij gaat het vaak om inhoudelijke kennis, kennis met betrekking tot de inkoopssystematiek en kennis van de sociale kaart voor opvoed- en opgroei problemen en het bijbehorende netwerk. Het is voor professionals vaak lastig om meerdere specialismen te combineren en deze op peil te houden middels scholing en training.

De overgang naar jeugd- en gezinsspecifieke teams brengt de uitdaging met zich mee dat verbinding met andere betrokkenen soms minder vanzelfsprekend is. Zowel richting formele betrokkenen (professionals uit relevante domeinen zoals zorg, onderwijs, werk, huisvesting en financiën) als informele betrokkenen (vrienden, familie, verenigingen en buurtgenoten).

In de uitkomsten zien we dat het de meeste teams lukt om het formele netwerk goed te betrekken. Zij beoordelen dit met een 4 ('wij werken meestal zo'). Het betrekken van het informele netwerk lukt de Friese teams beduidend minder goed. De meeste gemeenten lukt dit soms of zelfs bijna nooit. Zowel de werkdruk als zorgen over privacy worden door veel professionals als complicerende factoren bestempeld (zie ook de thema's de professional en regionale verbinding).

Tenslotte wordt er altijd samen met een jeugdige en het gezin besloten over passende hulp. De Friese gemeenten zijn hier tevreden over. Alle gemeenten die hier zicht op hebben, geven aan meestal tot altijd samen met jeugdige en gezin te beslissen.

Good practice

Enkele Friese gemeenten (waaronder Ooststellingwerf en Weststellingwerf) kiezen ervoor om op regelmatige basis in een domeinoverstijgend overleg de gemeentecasuïstiek te bespreken. In sommige gemeenten heeft dit tevens een intervisie karakter. Hierbij worden vooral vraagstukken over problemen besproken die over meerdere domeinen gaan. Professionals geven aan dat dit niet alleen tot praktische oplossingen leidt, maar ook tot meer zicht in en begrip voor elkaars taken en aanpak.

Thema 2: De organisatie en de werkwijze

En de wachtlijsten

De ambitie van veel gemeenten was om met de gemeentelijke toegang de jeugdhulp dichtbij, laagdrempelig (aansluitend bij de inwoners) en outreachend te werken.

Uit de monitor blijkt dat in de huidige praktijk preventief werken en vroegsignalering bij veel gemeenten geen onderdeel uitmaken van het takenpakket van de gemeentelijke toegang. In de taken die de teams zelf uitvoeren valt op dat bijna alle gemeenten toeleiden tot:

- Specialistische jeugdhulp
- Ondersteuningsplannen maken
- Casusregie voeren
- Kortdurend ondersteunen bij lichte opvoedvragen of problemen

We zien bij de gemeenten met een laag jeugdhulpgebruik dat zij gemiddeld gezien ook kortere wachtlijsten hebben voor een intakegesprek. Ook stellen zij sneller dan gemiddeld de benodigde ondersteuning vast.

Het merendeel van deze gemeenten biedt zelf hulp. De kanttekening hierbij is dat sommige van deze collectieve voorzieningen overeenkomen met het specialistische zorgaanbod, waarbij er inhoudelijk dezelfde zorg geleverd wordt, maar het niet als verwijzing beschouwd wordt.

De respondenten reiken uiteenlopende suggesties aan om de organisatie en het werkproces te verbeteren:

- Verbeter de verbinding en afstemming tussen beleid en uitvoering. Dit zien de respondenten als belangrijk om signalen of verbetervoorstellen vanuit de uitvoering tijdig te onderkennen en te kunnen opvolgen. Niet elk uitvoerend team is tevreden over de huidige afstemming. Sommige teams ervaren dat zij niet of onvoldoende betrokken worden in beleidskeuzes en ervaren dat de signalen die zij afgeven onvoldoende leiden tot verandering.
- Kijk gericht naar wat nodig is in de gemeente. Match wat nodig is in de wijk met de samenstelling en aanpak van het team. Dit vereist goede monitoring van inhoudelijke gegevens over de reden van de aanmelding, hulpvraag en het ingezette aanbod.
- Investeer in goede triage, zodat casuïstiek die geen inzet van specialistische jeugdhulp vraagt, snel wordt doorgeleid naar algemene voorzieningen.
- Beschrijf de taken en verantwoordelijkheden van de professional in de toegang en leg vast hoe de professional tot het besluit is gekomen.

Good practice

Het Heerenveense subteam Aanmelding en Acceptatie (team A&A) bestaat uit een select en deskundig groepje mensen, die werken volgens een vaststaand proces met specifieke instrumenten (triage formulier). Er vindt een goede inhoudelijke screening van de casuïstiek plaats waardoor er veel zicht is op de de aanmeldingen, de problemen en de ingezette hulp.

Wachtlijsten

Eén van de opvallendste knelpunten die in de monitor naar voren komt, is de wachtlijst bij de gemeentelijke toegang. Gemiddeld wacht een Friese jeugdige 8 tot 12 weken op een intakegesprek bij de gemeente. 4 tot 6 weken daarna is ook de benodigde ondersteuning in een plan vastgelegd. Dit betekent niet dat die ondersteuning dan ook al ingezet is.

Sommige gemeenten hebben geen zicht op de wachttijd. Daarnaast heeft een aantal gemeenten slechts (deels) zicht op de wachttijd. Dit komt doordat jeugdige en gezin zich niet rechtstreeks melden bij de gemeentelijke toegang en er ook bij het voorportaal sprake is van een wachtlijst. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de werkelijke wachttijd vaak langer is.

De oorzaken die genoemd worden voor de lange wachtlijsten zijn:

- De hoge werkdruk
- Het personele verloop
- Het niet kunnen opvangen van ziekte en verlof van personeel
- De wachttijden bij zorgaanbieders waardoor jeugdigen niet doorstromen

Gemeenten verschuiven vervolgens de focus naar crisissituaties en zaken waarbij onveiligheid een rol speelt. Tegelijkertijd leidt dit tot een stijging in crisis/onveiligheid bij zaken die blijven liggen. Ook kijkt het merendeel van de gemeenten hoe binnen de eigen organisatie tijdswinst behaald kan worden, door bijvoorbeeld het terugdringen van overleggen en administratie. We zien daarbij dat er met name minder overleggen gericht op reflectie (intervisie/methodiek) plaatsvinden.

Good practice

Fryske Marren trekt 0 tot 2 weken uit voor een intakegesprek en gemiddeld 4 tot 8 weken voor de afronding van het ondersteuningsplan. Door een optimaal werkproces, de samenstelling van het team, de snelheid van oppakken van een vraag en het aansluiten bij het plan van de ouders is de doorlooptijd zo kort.

De gemeente geeft aan dat 'doen wat nodig is, zonder onnodige bureaucratie' een belangrijk uitgangspunt is. Het gebiedsteam heeft hierbij veel professionele ruimte om de caseload vorm te geven naar eigen behoefte en deskundigheid, en draagt veel verantwoordelijkheid voor de organisatie van de eigen taken.

Ooststellingwerf rekent 2 tot 4 weken voor de intake en het opstellen van een ondersteuningsplan. Als verklaring geeft de gemeente dat er standaard flexibiliteit is ingebouwd binnen de personele formatie en de caseload van individuele werkers. Zo kunnen pieken en dalen in het aantal aanmeldingen opgevangen worden binnen de gestelde afhandeltijd.

Thema 3: Gestructureerd en methodisch werken

Gestructureerd en methodisch werken is ook te omschrijven als systematisch en planmatig werken. Dit betekent dat een medewerker in de gemeentelijke toegang stelselmatig, geordend en voor jeugdige en gezin navolgbaar werkt, met een concreet resultaat voor ogen. Dit is in Fryslân van extra belang, omdat de geformuleerde resultaten en de evaluatie hiervan de basis vormen van de regionale inkoopssystematiek.

Uit de monitor blijkt dat dit bij het merendeel van de gemeenten aandacht behoeft. **Bijna de helft van de gemeenten geeft aan bijna nooit of soms op een gestructureerde wijze, middels een vaststaand proces te werken.** Deze gemeenten hebben allen de wens dit te verbeteren. Zes gemeenten werken meestal tot altijd op een gestructureerde wijze. Van twee gemeenten is dit onbekend.

Werken op een gestandaardiseerde wijze, met behulp van instrumenten, vragenlijsten, checklists of observatielijsten en richtlijnen doen 13 gemeenten soms tot bijna nooit. Van twee gemeenten is dit onbekend. Twee andere gemeenten werken meestal tot altijd op een gestandaardiseerde wijze.

Een verklaring voor deze uitkomst is dat gemeenten teams hebben waarin professionals met verschillende achtergronden de vrijheid hebben om zelf een keuze te maken in de instrumenten die zij al dan niet gebruiken. Wellicht wordt er in deze situatie wel gebruik gemaakt van instrumenten, maar is het onbekend of en wanneer welke instrumenten ingezet worden. Dit zien we ook terug in de hoge score van de ervaren professionele ruimte om zelf beslissingen te nemen.

Om de hulpvraag en eventuele veiligheidsrisico's in kaart te brengen, worden door de gemeentelijke teams diverse instrumenten gebruikt. Vaak worden er binnen een gemeente meerdere instrumenten naast elkaar gebruikt. Het is hierdoor niet altijd duidelijk op welke manier de professional tot zijn oordeel en de benodigde ondersteuning is gekomen.

Het gebruik van de richtlijnen Jeugdhulp is bij de meeste gemeenten geïntegreerd in de werkwijze. In de monitor is gevraagd naar de meest gebruikte richtlijnen. Hieruit bleek dat de volgende richtlijnen het meest gebruikt worden, omdat de problematiek veelvoorkomend is:

- Scheiding en problemen van jeugdigen
- Gezinnen met meervoudige en complexe problemen
- Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende jeugdhulp

Bij drie gemeenten zijn de richtlijnen Jeugdhulp onbekend.

Veertien van de achttien gemeenten gebruiken op dit moment een lokaal ontwikkeld ondersteuningsplan. Alle gemeenten geven aan vanaf januari 2022 met het regionaal ontwikkelde ondersteuningsplan te gaan werken. Veel gemeenten verwachten hierbij dat dit het toeleiden naar de juiste hulp en de samenwerking met zorgaanbieders vergemakkelijkt. Een aantal gemeenten heeft lokale aanpassingen gedaan op het regionale ondersteuningsplan. Deze hebben betrekking op de aansluiting op de eigen backoffice, het digitale systeem en aansluiting op de toegang tot WMO.

Good practice

De gemeente Weststellingwerf heeft hulpvraagbeleid ontwikkeld op basis van de richtlijn 'Samen beslissen over passende jeugdhulp'. Het hulpvraagbeleid biedt de professional kaders voor hoe je een afweging maakt tussen de verschillende vormen van ondersteuning, zoals hulp vanuit het eigen netwerk, basisondersteuning en specialistische voorzieningen. Het thema 'normaliseren' krijgt expliciete aandacht binnen het hulpvraagbeleid.

Thema 4: Passende en samenhangende hulp

Bij passende en samenhangende jeugdhulp is de jeugdige en het gezin het uitgangspunt en is hulp zo licht en gewoon mogelijk, maar ook direct intensief waar nodig. Dit vraagt om een goede verbinding en snel schakelen tussen generalistische basiszorg (horizontale integratie) en specialistische jeugdhulp (verticale integratie).

Veel gemeenten noemen de samenwerkingsrelaties in het jeugddomein als één van de zorgen waar ze in de eerste jaren na de decentralisatie mee kampten. Hierbij worden partners als onderwijs, huisartsen en zorgaanbieders genoemd. Er is sprake van verschil in visie en werkwijze, systemen sluiten onvoldoende op elkaar aan en partners kennen elkaar nog onvoldoende. Dat heeft invloed op de samenwerking.

Oplossingen zijn gevonden in onder andere de inzet van professionals uit het lokale team op scholen en bij huisartsen (POH-jeugd). Met toestemming van ouders/de jeugdige kan dan onderwijs of medische problematiek besproken worden met de professional, die dankzij de brede expertise vervolgens (ook met toestemming) de vertaalslag kan maken naar het lokale team en het zorgnetwerk. Een volgende stap kan zijn dat gemeenten prominenter de regierol op zich nemen om partijen met elkaar in contact te brengen.

Met de genoemde oplossingen zijn de uitdagingen rondom de verticale integratie niet uit de wereld. Enkele gemeenten noemen ten aanzien van dit thema ook het gebrek aan (de beschikbaarheid van) passende hulp. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om langdurige woonplekken voor jongeren die niet thuis kunnen wonen. Of specifiek aanbod voor weinig voorkomende problematiek of een combinatie van meerdere problemen.

Good practice

Meerdere gemeenten, waaronder Tytsjerksteradiel, Súdwest-Fryslân, Smallingerland, Opsterland, Ooststellingwerf en Ameland, zetten een professional in op scholen en bij huisartsen (POH-jeugd). Dit doen ze om te zorgen voor een stevige verbinding met het lokale team. Hiermee wordt een brug geslagen tussen het medisch domein, onderwijs en sociaal domein.

Thema 5: Inkoopsystematiek

De inkoopsystematiek maakte geen expliciet onderdeel uit van de vragenlijsten of de interviews maar werd door een aantal gemeenten genoemd als punt van zorg.

De inkoopsystematiek in Fryslân vraagt om een goede samenwerking tussen jeugdige en gezin, gemeente en zorgaanbieders. Het 'sturen op resultaten' vraagt daarnaast bepaalde kennis en vaardigheden van professionals. Uit de monitor blijkt dat veel gemeenten ervoor kiezen om naast de jeugdprofessional met de verwijzende rol ook een inkoopondersteuner in te zetten. Deze persoon heeft vaak een zorginhoudelijke achtergrond en als specifieke taak het hanteren van de inkoopsystematiek en het maken van afspraken over de financiering.

Veel professionals ervaren het als lastig om deze taak te verenigen met inhoudelijke betrokkenheid bij een casus. Enkele gemeenten verwachten dat de versterking van de regierol van de gemeente/ casusregie leidt tot verzwaring van de werklust. **Professionals maken zich zorgen of zij voldoende toegerust zijn om deze rol vorm te geven en of ze voldoende tijd hebben om dit meer eigen te maken.** De beschikbaarheid van zorg in de nieuwe inkoop is een ander genoemd punt van zorg. Gemeenten verwachten dat kleine zorgpartijen wegvallen die voor hen vaak een oplossing bieden op het gebied van maatwerk.

Alle gemeenten op de eilanden hebben moeite met het inzetten van passend aanbod als het gaat om zorg op het eiland zelf. Als oorzaak wordt de boottoertocht genoemd die extra tijd en kosten met zich meebrengt voor de aanbieder.

Good practice

De inzet van een inkoopondersteuner met (ortho)pedagogische achtergrond is in ieder geval in de gemeenten Weststellingwerf en Heerenveen een goed hulpmiddel om tot passende zorginzet, profiel en intensiteit te komen. Hierbij wordt expliciet gemeld dat de (ortho)pedagogische achtergrond een basisvoorwaarde is in de keuze voor de best passende zorg, en om de afweging te maken als meerdere vormen van zorg passend zijn.

In Heerenveen wordt bijgehouden wat de effecten zijn van de werkwijze van de inkoopondersteuner. Heerenveen ziet dat er aan de ene kant meer mogelijkheden benut worden in lichtere vormen van ondersteuning, en aan de andere kant dat er juist gekozen wordt voor intensievere ondersteuning als dit nodig is voor een duurzaam effect.

Thema 6: De professionals

Personeel, kennis, vaardigheden verloop

De Friese gemeenten geven over het algemeen aan trots te zijn op de professionals van de gemeentelijke toegang. Vaak wordt dit gelinkt aan het ingewikkelde proces om na de decentralisatie deze nieuwe taak als gemeente op te pakken. De individuele werkers hebben hierin veel problemen opgevangen om het proces voor de inwoner zo goed mogelijk te laten verlopen. 'Het kind centraal stellen' scoort dan ook samen met 'toegang hebben tot aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld' het hoogste in de vaardigheden van de professionals.

Met uitzondering van het eerdergenoemde planmatig, inzichtelijk, methodisch en doelmatig werken, worden door alle gemeenten alle vaardigheden als voldoende tot goed bestempeld. Wat betreft de aanwezige kennis in de toegangsteams valt het op dat met name kennis over opgroei- en opvoedproblemen en kennis van bedreigingen hierin als goed worden bestempeld. Kennis met betrekking tot somatische aandoeningen en taal- en leerproblemen wordt slechts door één gemeente als goed bestempeld. Twee gemeenten geven aan hier onvoldoende kennis van te hebben. Door de diversiteit in taken en rollen die de professional in de verschillende Friese gemeenten heeft, gaat het hierbij om de kennis die ze binnen de gemeente zelf als onvoldoende, voldoende of goed ervaren ten aanzien van hun lokale situatie.

Samengevat lijkt er veel kennis aanwezig bij de meeste toegangsteams maar hebben de gemeenten onvoldoende zicht op welke kennis er is en de verdeling hiervan binnen het team. De SKJ-registratie vormt hiermee op kennisgebied de enige minimale norm waar alle professionals in Fryslân aan moeten voldoen.

De eerdergenoemde ervaren werkdruk is een ander opvallend punt in de monitor. Genoemde oorzaken zijn:

- Problemen in de interne organisatie
- Hoog ziekteverzuim
- Administratieve druk
- Problemen met de digitale systemen die niet aansluiten op de behoefte van de professional
- Toenemend zware problematiek (zowel door maatschappelijke ontwikkelingen als de doelstelling van de transformatie om af te schalen als dit mogelijk is)

Daarnaast ervaren veel professionals dat er in te korte tijd te veel wijzigingen in de werkwijze worden doorgevoerd. **De werkdruk wordt ook als oorzaak genoemd voor het hoge verloop onder personeel en de moeite die veel gemeenten hebben om geschikte medewerkers te werven.** Daardoor wordt er veel gebruikgemaakt van interim-medewerkers met een bepaalde specialisatie. Met het vertrek van deze medewerker gaat vaak ook deze specialisatie verloren.

Good practice

In de Fryske Marren is geen sprake van een groot verloop. De gemeente geeft aan dat dit komt door de goede sfeer, de manier waarop het gemeentelijke werkgeverschap wordt ingevuld, vaste werkprocessen binnen het team en de gemeente, en de ruimte die de professional heeft om de eigen caseload vorm te geven. Daarnaast investeert gemeente de Fryske Marren in kennisontwikkeling en intervisie.

Zowel de gemeenten Ameland, Waadhoeke als Ooststellingwerf hebben bij het vaststellen van de personele formatie van de gemeentelijke toegangsteams rekening gehouden met ruimte om calamiteiten op te kunnen vangen. Hierdoor kunnen zij opschalen als er onverwacht veel aanmeldingen zijn, of tijdens verwachte piekmomenten in het jaar zoals de start van het schooljaar.

Thema 7: Monitoring

Clienttevredenheid & doelrealisatie in beeld

Veel gemeenten monitoren de tevredenheid over de geboden hulp via jaarlijkse cliënttevredenheidsonderzoeken. Vaak worden deze uitgevoerd door een extern bureau. **Bijna unaniem concluderen de gemeenten dat de respons laag is en de uitkomsten geen actief onderdeel zijn van verbeterplannen.**

Het begrip doelrealisatie is in de monitor niet gespecificeerd. Het merendeel van de gemeenten heeft dit geïnterpreteerd als het behalen van het vooraf geformuleerde resultaat. Dit houden veel gemeenten dan ook bij in de individuele ondersteuningsplannen. Uit de uitvraag is niet gebleken hoe gemeenten monitoren of de hulpvraag door de ingezette hulp is opgelost of afgenomen. Dit zou gemeten kunnen worden door bij te houden of er na beëindiging van een zorgtraject opnieuw jeugdhulp ingezet wordt, of door bij te houden of de mate van zelfredzaamheid is verhoogd.

De verwachting is dat deze laatste informatie wel aanwezig is. Het merendeel van de gemeenten gebruikt instrumenten als de zelfredzaamheidsmatrix, die hier inzicht in zou kunnen bieden.

Good practice

De gemeente Heerenveen werkt met een kwalitatief cliëntervaringsonderzoek. Daarin krijgt iedere cliënt een vragenlijst over het functioneren van de toegang (gemeentelijke verwijzing, maar ook directe verwijzingen). Ook wordt op basis van de toegekende jeugdhulp periodiek naar ervaringen met de geboden hulp gevraagd. Op basis van de problematiek waarmee het team wordt geconfronteerd, wordt per kwartaal gekeken of er aanvullende scholing nodig is. Bij werving van nieuwe medewerkers wordt op basis van die problematiek gekeken naar een goede dekking van de noodzakelijke competenties.

Gemeente Ooststellingwerf maakt inwoners actief onderdeel van het beleid. Dit doen ze onder andere door de Doe-agenda waarbij de gemeente samen met inwoners hun kijk op samenleven heeft besproken en welke maatschappelijke effecten inwoners willen bereiken onder andere ten aanzien van opgroeien en opvoeden. Per maatschappelijk effect bieden zij een overzicht van de inspanningen die iedereen gaat leveren om het betreffende effect te realiseren. Naast de Doe-agenda zet Ooststellingwerf actief in op het uitvragen van de tevredenheid op casusniveau door de medewerkers van het gebiedsteam. Deze uitkomsten worden centraal bijgehouden, waardoor ze continu afgelezen kunnen worden en hier direct op ingespeeld kan worden.

Thema 8: Regionale verbinding

De gemeenten staan open voor meer regionale verbinding en kennisuitwisseling. Als thema's worden genoemd:

- De beschikbaarheid van zorg
- Privacy
- Integraal werken
- Regievorming. Dit is urgent omdat deze rol nog belangrijker wordt in de nieuwe inkoop.
- Het terugdringen van de wachttijden bij de toegangsteams voor zowel intake als het vaststellen van de benodigde ondersteuning.
- Leren en verbeteren op basis van de praktijk, waaronder verbetering van de lokale samenwerking tussen beleid en praktijk.

De gemeenten noemden nog geen expliciete aanbevelingen voor het verdere proces van algehele doorontwikkeling van de basisfuncties van de gemeentelijke toegang. Als oorzaak wordt genoemd dat, door de hoge werkdruk, gemeenten weinig in de gelegenheid zijn om informatie uit te wisselen met andere gemeenten. Benodigde innovatie wordt daardoor vaak alleen voor en in de eigen gemeente ontwikkeld. Good practices uitwisselen en een oplossing of innovatie vormgeven die voor meerdere gemeenten bruikbaar is, kost vaak meer tijd en zorgt soms voor een complexer ontwikkelproces. Gemeenten noemen wel dat zij elkaar steeds beter weten te vinden op casusniveau. Het 'elkaar kennen' draagt bij aan kennisuitwisseling.

Good practice

Noardeast-Fryslân en Dantumadiel hebben het voornemen om met de naastgelegen gemeenten een collegereeks te ontwikkelen waarbij ingespeeld kan worden op thema's die in de praktijk spelen. Dit zou zowel online als offline vormgegeven kunnen worden. Dit zou ook regionaal een goede optie zijn. Daarbij kan er een koppeling gemaakt worden met de registratiepunten voor het kwaliteitsregister Jeugd.

HOOFDSTUK 2

AANBEVELINGEN WERKGROEP VISIE OP GEMEENTELIJKE TOEGANG

Wij leggen vier adviezen voor aan de gemeenten op basis van de uitkomsten van de monitor.

Advies 1: Innoveer gezamenlijk op kernthema's

Op basis van de monitor is het onzes inziens belangrijk om afspraken te maken over de wijze waarop gemeenten samen de doorontwikkeling van een aantal beschreven kernthema's vormgeven.

We zien dat de diversiteit in werkwijzen, takenpakket en beschikbare kennis in de verschillende toegangsteams op dit moment bijdraagt aan de hoge werkdruk en dat er relatief veel tijd besteed wordt aan administratie en communicatieproblemen.

In de huidige situatie wordt in veel gevallen door de betrokken medewerkers van de gemeentelijke toegang pragmatisch gehandeld en worden de meeste problemen reactief opgelost. Dit vraagt echter veel afstemming, levert niet altijd een eenduidige werkwijze op en betekent ook regelmatig dubbel werk.

Gemeenten die innoveren komen vaak tot eenzelfde oplossingen met andere benamingen.

Het harmoniseren van (werk)processen, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in aansluiting op het werk van de gemeentelijke teams bij jeugdhulpaanbieders, is een voorwaarde om het opdrachtgeverschap (zoals omschreven in 'De norm voor opdrachtgeverschap') door te ontwikkelen.

Thema's die in de monitor genoemd zijn die zich lenen voor het gezamenlijk innoveren zijn onder andere:

- Procesafspraken met regionaal beschikbare ondersteuning (waaronder de JGZ) en de veiligheidsketen (waaronder afspraken over op- en afschalen van ondersteuning)
- De invulling van casusregie
- Een aanpak voor terugbrengen van de eigen wachtlijsten voor intake en vaststellen ondersteuning
- Een aanpak over het terugdringen en/of overbruggen van wachtlijsten tot de benodigde ondersteuning is ingezet
- Normaliseren
- Integraal werken

Hierin willen we meegeven dat we zien dat het helpend is om deze veranderingen vorm te geven met professionals uit de toegangsteams zelf. Op dit moment ontbreekt een platform om dit te bespreken; de suggestie van de gemeenten Noardeast-Fryslân en de Fryske Marren om een overleg in te stellen waaraan de verantwoordelijke teamleiders uit de gebiedsteams deelnemen is onzes inziens de moeite van het overwegen waard.

Een *quick win* als het gaat om gezamenlijke innovatie c.q. gezamenlijk optrekken, is een bindende afspraak over noodzakelijke gegevens die beschikbaar moeten zijn bij overdracht van casuïstiek tussen gemeenten. Het ontbreken van (een deel van de) noodzakelijke gegevens zou daarbij reden mogen zijn om overdracht tegen te houden en de latende gemeente de (extra) te maken kosten (door aanbieders of ontvangende gemeente) te laten betalen. **Het regionaal ondersteuningsplan dat door de gemeenten vanaf januari 2022 gebruikt gaat worden kan hiervoor als basis voor de benodigde informatie dienen.**

Advies 2: Investeer in kwantitatieve en kwalitatieve bezetting van de teams

Wij zien in de actualiteit een steeds groter accent op 'normaliseren'. Omdat de toegangsteams een spilfunctie vervullen in het Friese jeugddomein, hebben zij hierbij in onze ogen een sleutelpositie. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners, voeren toegangstaken uit en leveren in Fryslân ook zelf ondersteuning. De teams geven hiermee vorm aan de 'scharnier'-functie tussen nulde lijn (voorliggend veld, informele netwerken, samenleving) en tweede lijn (maatwerkvoorzieningen, specialistische voorzieningen).

Uit de monitor komt duidelijk naar voren dat de werkdruk bij de toegangsteams hoog is: als gemeenten de spilfunctie van de gemeentelijke toegang echt willen benutten, dan zal nadrukkelijk gekeken moeten worden naar een goede **bezetting van de toegangsteams**, zowel **kwalitatief** als **kwantitatief**.

Kwalitatieve investering zou onder andere kunnen door de genoemde innovatie op thema's, regionale scholing (seminars, e-learning) of door het beschikbaar stellen van een regionale kennisbank waarin werkende instrumenten gedeeld worden. Samenwerking tussen gemeenten onderling wordt hierin geadviseerd om te zorgen voor een basisniveau van deskundigheid binnen alle teams.

Bij kwantitatieve verbetering gaat het om afspraken over werkbare caseloads en eventueel caseload-normering. We zien in de hele regio veel personeelsverloop bij de gebiedsteams, een hoog ziekteverzuim en oplopende wachtlijsten. Aanvullende functies zoals inkoopondersteuners worden door veel gemeenten ingezet en lokaal vormgegeven, waardoor de zorgaanbieders per gemeente een verschillende invulling van de rol van gemeentelijke gesprekspartner over de resultaten treffen. Dit zorgt in de praktijk voor aanvullende administratieve lasten voor zowel de zorgaanbieders als de individuele gemeenten.

Hierin zouden onder andere de ervaringen van de teams die er langdurig in slagen met een vast team te werken (Fryske Marren, Waadhoeke), de triage door een specifiek team Aanmeldingen en Acceptatie (Heerenveen), de werkwijze met de directe link met de afzonderlijke gemeentelijke wijken en dorpen (Súdwest-Fryslân), de sterk ontwikkelde uitvoerende rol van de professionals van Opsterland en de inzet van de POH-jeugd en de jeugdprofessional in de school, van meerwaarde kunnen zijn.

Advies 3: Regionaal aandacht voor de tevredenheid van jeugdige en gezin

Het leren van de ervaringen van jeugdige en gezin verdient speciale aandacht. De meeste gemeenten slagen er niet om voldoende respons op de cliënttevredenheidsonderzoeken te krijgen. De ervaringen van de inwoners worden hiervoor onvoldoende zichtbaar. **Ons advies is om te verkennen of er andere mogelijkheden zijn om als regio een beeld te krijgen van de tevredenheid over de toeleiding tot jeugdhulp.** Streef hierbij naar een 'rijke' verantwoording waarbij niet alleen cijfers worden opgehaald maar ook de verhalen bij de cijfers om zo een goede beoordeling mogelijk te maken. De ervaringen rondom de Doe-agenda van Ooststellingwerf zouden hierin van betekenis kunnen zijn. Ook de opzet van het cliëntervaringsonderzoek zoals Leeuwarden en Heerenveen nu invulling geven, kan erg helpen. Zeker als alle Friese gemeenten op een dergelijke wijze cliëntervaringen in beeld brengen en daarbij samenwerken met de jeugdhulpaanbieders die ook cliëntervaringen verzamelen.

Advies 4: Monitoren van & reflecteren op de praktijk

In deze rapportage zijn tal van *good practises* benoemd die kunnen helpen om het werk van de gebiedsteams nog beter te maken. We adviseren daarom afspraken te maken over de wijze waarop gemeenten ervaringen vastleggen en met elkaar uitwisselen.

Het gaat hierbij eveneens enerzijds om **kwantitatieve data**, over jeugdhulpgebruik zoals het aantal jeugdigen dat specialistische hulp krijgt, veelvoorkomende problemen en wachttijden. Onze aanbeveling is om het aantal indicatoren te beperken en te streven naar een zo 'rijk' mogelijke verantwoording. Dat wil zeggen: zorg naast deze cijfers ook voor de **verhalen bij de cijfers** om een goede beoordeling mogelijk te maken.

Anderzijds gaat het om **kwalitatieve gegevens**: leren van de punten die professionals zelf als belangrijk aanmerken.

Door de monitor is er sprake van een directe lijn naar de praktijk en de kansen en knelpunten die zich daar voordoen. **Wij stellen nadrukkelijk voor om de gepresenteerde monitor de komende jaren opnieuw jaarlijks uit te zetten**, waar nodig te verbeteren en de uitkomsten te delen. Daarbij moet ook worden afgesproken op welke manier het op regionaal niveau structureel leren van elkaar, op basis van de praktijk, ingebed wordt waarbij er aandacht is voor leren op verschillende niveaus van de organisatie. Ook biedt dit de gelegenheid om praktische oplossingen te delen en van elkaar over te nemen.

HOOFDSTUK 3

DE RESULTATEN

Hoe ziet de gemeentelijke toegang in Fryslân eruit?

Elke gemeente geeft een eigen invulling aan de organisatievorm van de toegang tot jeugdhulp. Binnen Fryslân zijn de volgende vormen te onderscheiden:

- **Breed generalistisch team.**
Generalistische werkers pakken alle hulpvragen (ook specialistische) op. Doelgroep: 0-100 jaar.
- **Breed generalistisch team + professionals met specifiek aandachtsgebied jeugd.**
Generalistische werkers pakken alle hulpvragen op. Enkele werkers van het team hebben als specifiek aandachtsgebied jeugd. Doelgroep: 0-100 jaar.
- **Jeugd-specifieke teams.**
Het jeugdteam functioneert naast andere teams op afgebakende domeinen of doelgroepen.
- **Generalistisch team als voorpost voor jeugdteam.**
Het generalistische team functioneert als voorpost met daarin een jeugdteam waar indien nodig naar doorverwezen kan worden.

Figuur 1. Type gemeentelijke toegang in de 17 gemeenten
(in absolute aantallen)

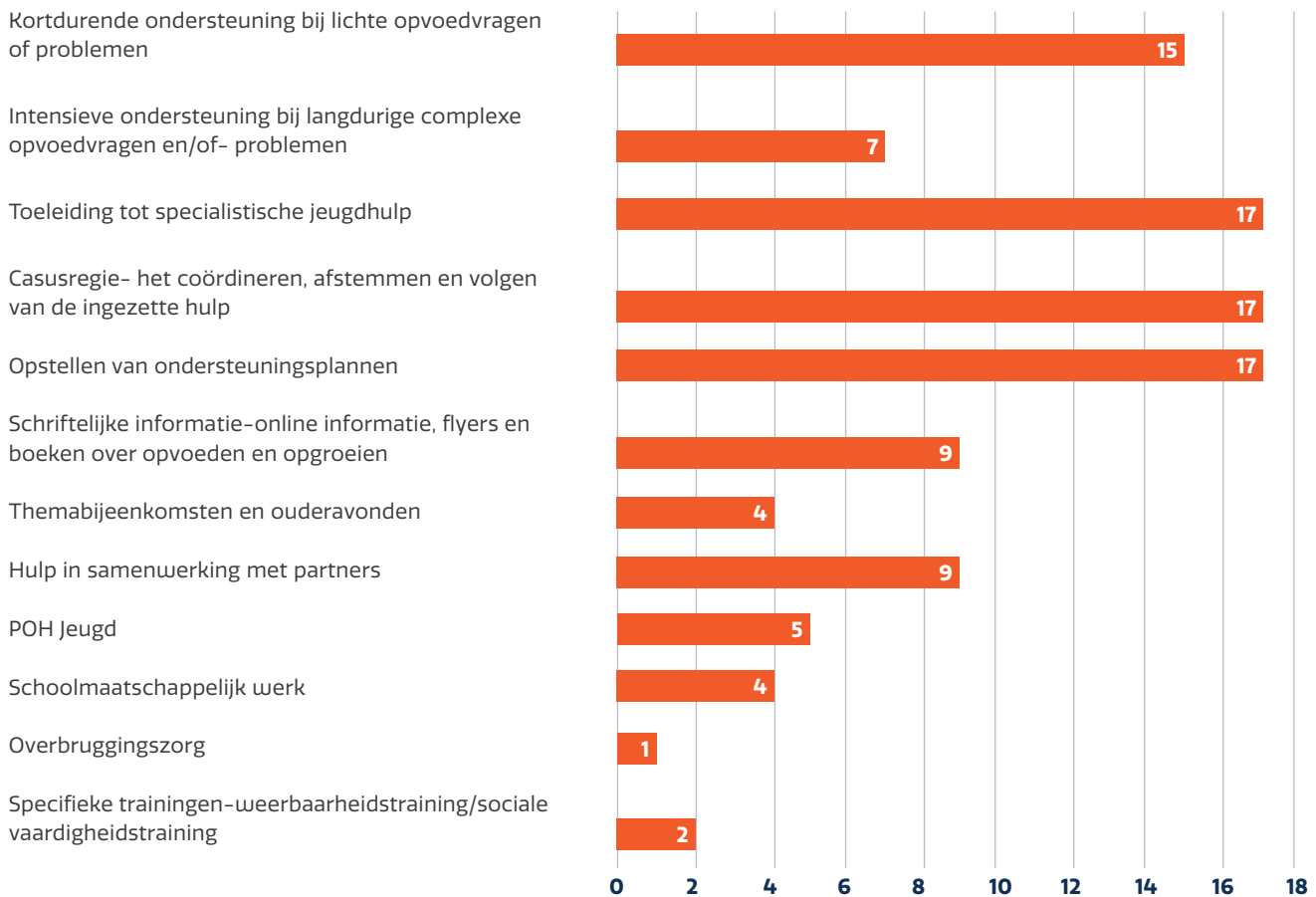
- Breed generalistisch team
- Breed generalistisch team + professionals met specifiek aandachtsgebied jeugd.
- Jeugd-specifieke teams
- Generalistisch team als voorpost voor jeugdteam

Soorten hulp geboden door gemeentelijke toegang

Figuur 2 laat zien dat alle regionale teams in de toegang tot jeugdhulp zelf casusregie, het opstellen van ondersteuningsplannen en toeleiding tot specialistische jeugdhulp bieden. Een grote meerderheid (15 van de 17 gemeenten) biedt zelf kortdurende ondersteuning bij lichte opvoedvragen en problemen. Slechts een aantal gemeenten organiseert themabijeenkomsten of ouderavonden, of heeft in het team een POH-Jeugd of school maatschappelijk werk opgenomen.

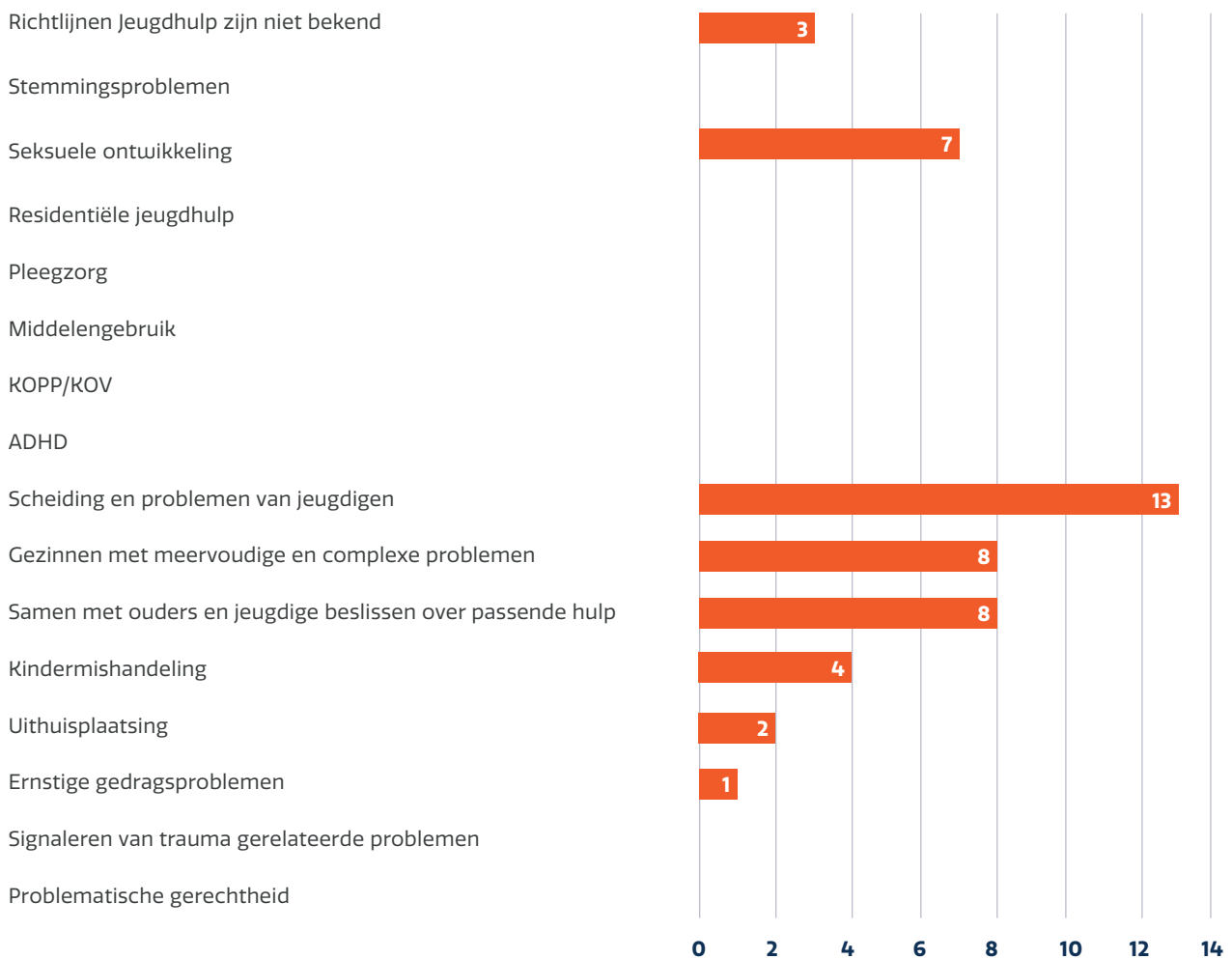
Figuur 2. Welke soorten hulp biedt de gemeentelijke toegang zelf?
(Absolute aantallen, meerdere antwoorden per gemeente mogelijk)

Gebruik van richtlijnen voor jeugdhulp en jeugdbescherming in de gemeentelijke toegang

Uit **Figuur 3** blijkt dat regionaal de meest gebruikte richtlijnen zijn gericht op scheiding, gezinnen met meervoudige en complexe problemen en gezamenlijke besluitvorming. Opvallend is dat in 3 gemeenten de richtlijnen Jeugdhulp onbekend zijn.

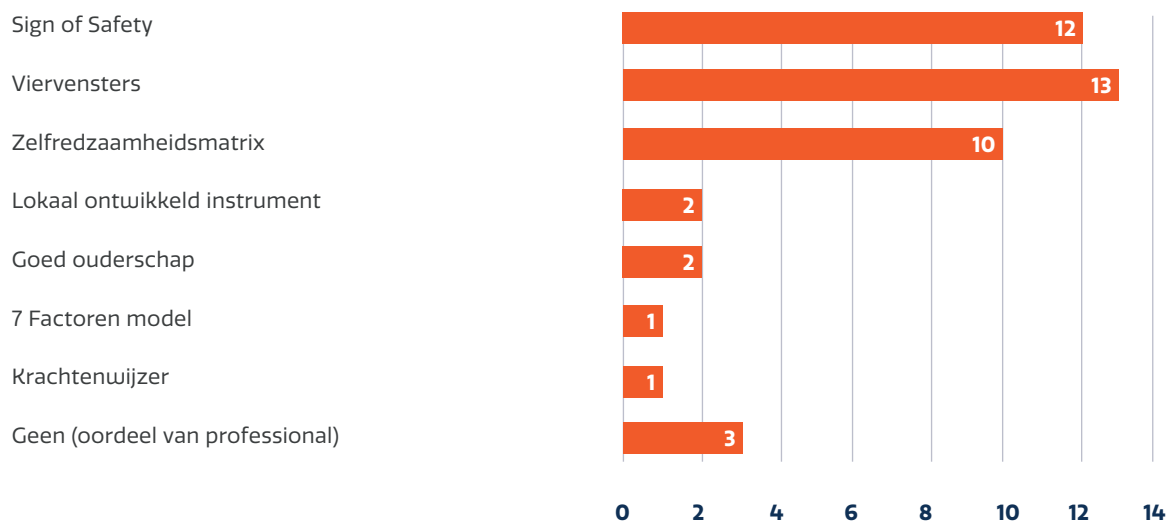
Figuur 3. Gebruikte richtlijnen jeugdhulp in Fryslân
(Absolute aantallen, meerdere antwoorden per gemeente mogelijk)

Instrumenten om de hulpvraag in kaart te brengen

Regionaal gebruiken de meeste teams het Viervenstermodel, het Signs of Safety Framework of de Zelfredzaamheidsmatrix om de hulpvraag in beeld te brengen (Figuur 4). In drie gemeenten gebruiken professionals niet in alle gevallen een instrument om de hulpvraag in kaart te brengen.

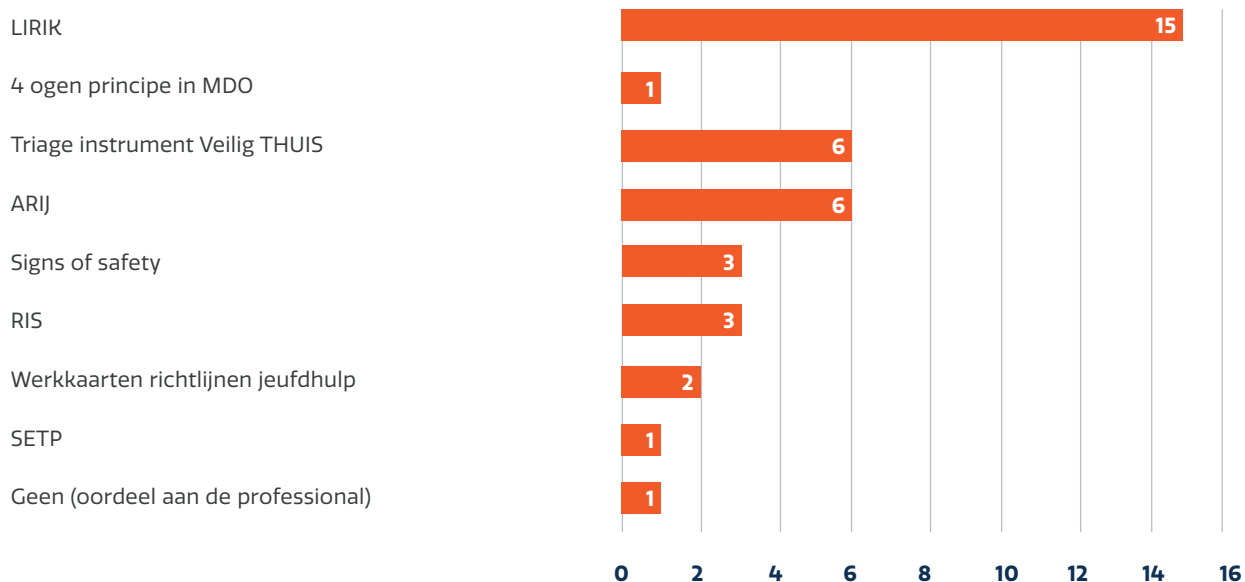
Figuur 4. Welke instrumenten gebruikt de gemeenschappelijke toegang om de hulpvraag in kaart te brengen? (Aantallen, meerdere instrumenten per gemeente mogelijk)

Instrumenten om de veiligheid in kaart te brengen

De Lirik, het triage instrument Veilig Thuis en de ARIJ worden regionaal het meest gebruikt om de veiligheid in beeld te krijgen (Figuur 5). De meeste gemeenten geven aan hiervoor meerdere instrumenten te gebruiken.

Figuur 5. Welke instrumenten gebruikt de gemeenschappelijke toegang om de veiligheid in kaart te brengen? (Aantallen, meerdere instrumenten per gemeente mogelijk)

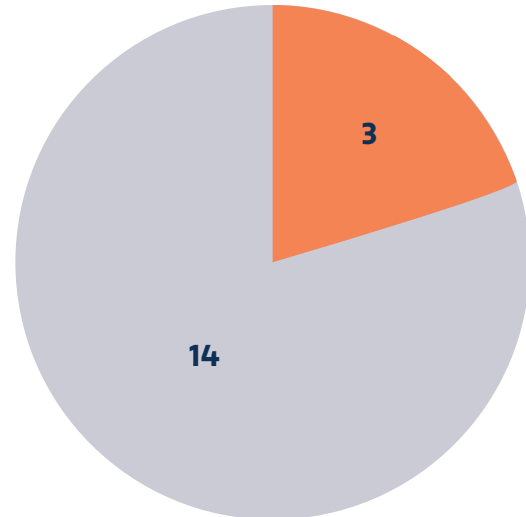

Vastleggen informatie rondom hulpvraag en hulp en ondersteuning

Regionaal gebruikt het merendeel van de teams tot toegang jeugdhulp een lokaal ondersteuningsplan om informatie in vast te leggen (Figuur 6). Vanaf januari 2022 gaan alle teams met een regionaal ondersteuningsplan werken. Bij een gemeente is het regionale ondersteuningsplan onbekend.

Figuur 6. Op welke manier wordt informatie rondom hulpvraag en hulp en ondersteuning vastgelegd?

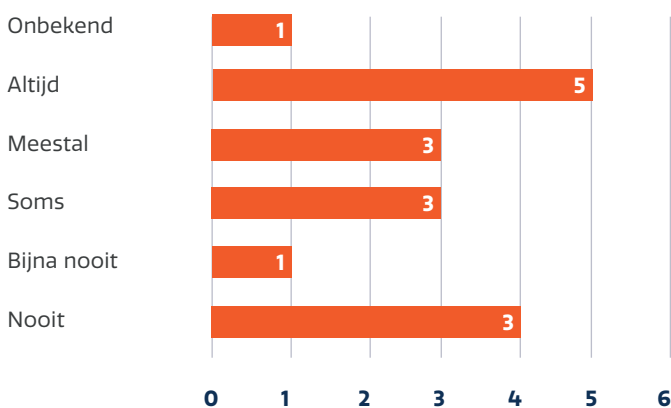
■ Lokaal ondersteuningsplan
■ Regionaal ondersteuningsplan- met lokale aanvullingen

Integratie pedagogische visie 'Sa dogge wy dat'

De pedagogische visie 'Sa dogge wy dat' is in vijf gemeenten geïntegreerd in het handelen van de professional (Figuur 7).

Figuur 7. Werken volgens de pedagogische visie 'Sa dogge wy dat'

Monitoring

Hoe meet de gemeente de tevredenheid van jeugdige en/of het gezin over de geboden hulp?

De vraag naar onderzoeksmethoden/-instrumenten voor monitoring en evaluatie van de cliënt-tevredenheid is bij deze peiling als open vraag gesteld. Uit de antwoorden blijkt dat het merendeel van de gemeenten dit doet middels een jaarlijks cliënttevredenheidsonderzoek. Bijna alle gemeenten besteden dit uit aan een externe partij. Van 5 gemeenten is het onbekend of de cliënttevredenheid gemeten wordt en zo ja, op welke manier.

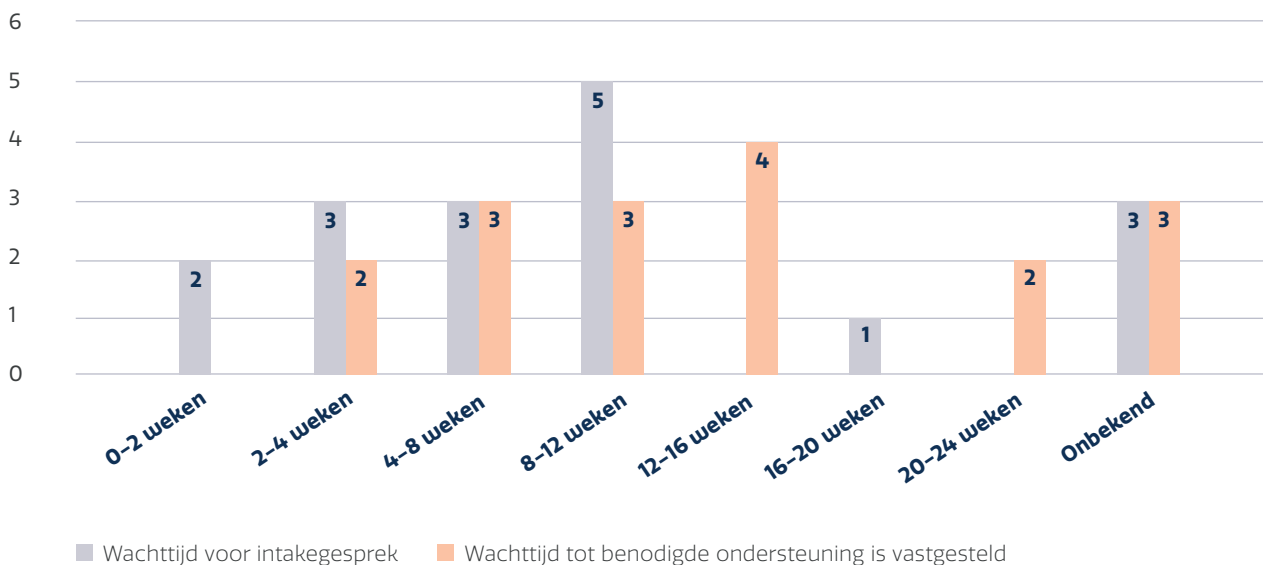
De doelrealisatie over de geboden hulp (evalueren van de opgestelde resultaten) wordt door een overgrote meerderheid (15 gemeenten) gedaan volgens de afspraken in de inkoopsystematiek, door middel van het evalueren van de behaalde resultaten. 1 Gemeente geeft aan de doelrealisatie niet te meten en een andere gemeente geeft aan dat het onbekend is of en hoe de doelrealisatie gemeten wordt.

Wachttijden aantal jeugdigen met jeugdhulp

Wachttijden

In **Figuur 8** zien we dat jeugdigen en gezinnen in Fryslân gemiddeld 8 tot 12 weken wachten op een intakegesprek en 12 tot 16 weken tot de benodigde ondersteuning is vastgesteld. Wat opvalt is dat 2 gemeenten aangeven geen indicatie te kunnen geven van de gemiddelde wachttijd voor een intakegesprek en dat 4 gemeenten geen zicht hebben op de wachttijd tot de benodigde ondersteuning is vastgesteld.

Figuur 8. Gemiddelde wachttijd (aantal gemeenten)

Aanvullende gegevens gebruik jeugdhulp

Tabel 1 geeft het totaal aantal jeugdigen tot 18 jaar per gemeente weer dat gebruik maakt van hulp vanuit de jeugdwet.

Voor deze gegevens is gebruik gemaakt van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020). Gemeenten met een * maakten geen onderdeel uit van de Benchmark en hebben de gegevens van december 2020 in september 2021 zelf aangeleverd. De gemeenten zonder cijfer hebben geen gegevens aangeleverd.

Tabel 1. Jeugdigen tot 18 jaar met jeugdzorg per gemeente (percentages)

Gemeente	Percentage jeugdigen
Achtkarspelen	13,7
Ameland	6.5
Dantumadiel	11.6
De Fryske Marren	9.7
Harlingen	13.6
Heerenveen	11.1
Leeuwarden	13.1
Noardeast-Fryslân	11.2
Ooststellingwerf	14.4
Opsterland	7.8*
Smallingerland	15.5
Súdwest-Fryslân	11.0
Terschelling	13.7
Tytsjerksteradiel	13.1
Vlieland	9.7
Waadhoeke	11.9
Weststellingwerf	

* Deze gemeenten waren geen onderdeel van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020)

In **Tabel 2** staat het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van hulp via de Jeugdwet of via de verlengde jeugdwet (**Tabel 3**).

Tabel 2. Aantal unieke jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp via de Jeugdwet
Voor deze gegevens is gebruik gemaakt van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020).

Gemeente	Aantal jeugdigen
Achtkarspelen	1037
Ameland	22*
Dantumadiel	449
De Fryske Marren	950
Harlingen	428
Heerenveen	1176
Leeuwarden	3076
Noardeast-Fryslân	1107
Ooststellingwerf	664
Opsterland	578
Smallingerland	1738
Súdwest-Fryslân	2138
Terschelling	96
Tytsjerksteradiel	831
Vlieland	14
Waadhoeke	1112
Weststellingwerf	475*

* Deze gemeenten waren geen onderdeel van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020)

Tabel 3. Aantal unieke jongvolwassenen dat gebruik maakt van jeugdhulp via de Jeugdwet
Voor deze gegevens is gebruik gemaakt van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020).

Gemeente	Aantal jongvolwassenen
Achtkarspen	18
Ameland	0*
Dantumadiel	20
De Fryske Marren	11
Harlingen	28
Heerenveen	101
Leeuwarden	201
Noardeast-Fryslân	59
Ooststellingwerf	9
Opsterland	31
Smallingerland	35
Súdwest-Fryslân	209
Terschelling	2
Tytsjerksteradiel	12
Vlieland	0
Waadhoeke	61
Weststellingwerf	8*

* Deze gemeenten waren geen onderdeel van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020)

In **Tabel 4** zien we het totaal aantal verwijzingen naar specialistische jeugdhulp per gemeente dat afgegeven is door de gemeentelijke toegang. Overige verwijzingen komen van de huisarts, gecertificeerde instellingen of de JGZ.

Tabel 4. Aandeel verwijzingen via de gemeentelijke toegang per gemeente (in percentages)
Voor deze gegevens is gebruik gemaakt van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020).

Gemeente	Percentage
Achtkarspelen	48.5
Ameland	41.2*
Dantumadiel	41
De Fryske Marren	38.3
Harlingen	39.3
Heerenveen	31
Leeuwarden	24.8
Noardeast-Fryslân	40.6
Ooststellingwerf	20.8
Opsterland	32
Smallingerland	38.8
Súdwest-Fryslân	22.4
Terschelling	37.7
Tytsjerksteradiel	39.1
Vlieland	41.2
Waadhoeke	32.7
Weststellingwerf	32.6*

* Deze gemeenten waren geen onderdeel van de Benchmark Jeugdhulp Heerenveen (december 2020)

De professionals

In hoeverre beslist de gemeentelijke toegang samen met jeugdige en gezin over de ingezette hulp?

Aantal gemeenten

Wij werken nooit zo (1)	
Wij werken bijna nooit zo (2)	
Wij werken soms zo (3)	
Wij werken meestal zo (4)	7
Wij werken altijd zo (5)	7
Onbekend – geen zicht op	3

In hoeverre werkt de gemeentelijke toegang op een gestructureerde wijze (middels een vaststaand proces)?

Aantal gemeenten

Wij werken nooit zo (1)	
Wij werken bijna nooit zo (2)	2
Wij werken soms zo (3)	6
Wij werken meestal zo (4)	3
Wij werken altijd zo (5)	3
Onbekend – geen zicht op	3

In hoeverre werkt de gemeentelijke toegang op een gestandaardiseerde wijze (met behulp van instrumenten, vragenlijsten, checklists of observatielijsten en richtlijnen)?

Aantal gemeenten

Wij werken nooit zo (1)	
Wij werken bijna nooit zo (2)	2
Wij werken soms zo (3)	11
Wij werken meestal zo (4)	1
Wij werken altijd zo (5)	1
Onbekend – geen zicht op	2

In hoeverre betreft de gemeentelijke toegang het formele netwerk, zoals professionals vanuit alle relevante domeinen zorg, onderwijs, werk, huisvesting en financiën, bij het vormgeven van de ondersteuning?

Aantal gemeenten

Wij werken nooit zo (1)	
Wij werken bijna nooit zo (2)	
Wij werken soms zo (3)	3
Wij werken meestal zo (4)	11
Wij werken altijd zo (5)	1
Onbekend – geen zicht op	2

In hoeverre werkt de gemeentelijke toegang op een gestructureerde wijze (middels een vaststaand proces)?

Aantal gemeenten

Wij werken nooit zo (1)	
Wij werken bijna nooit zo (2)	1
Wij werken soms zo (3)	7
Wij werken meestal zo (4)	4
Wij werken altijd zo (5)	2
Onbekend – geen zicht op	3

Regionale verdeling werktoedeling

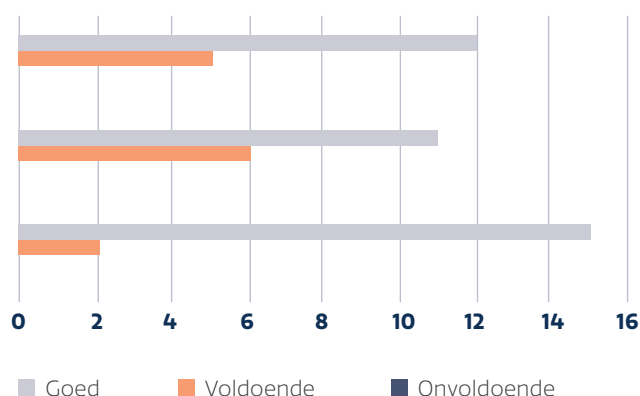
Figuur 9 geeft de antwoorden op stellingen over regionale verantwoorde werktoedeling weer. Alle respondenten beoordelen dit onderwerp met voldoende tot goed. Met name de professionele ruimte om oplossingen te zoeken voor de hulpvraag wordt als goed beoordeeld.

Figuur 9. Beoordeling verantwoorde werktoedeling

Het werk wordt toebedeeld aan de juiste, vakbekwame professional. (5 voldoende, 12 goed).

De professional houdt zich aan de beroepscode SKJ (6 voldoende, 11 goed).

Professionals hebben de ruimte om zelf, samen met de jeugdige en/of het gezin, oplossingen te zoeken voor de hulpvraag. (2 voldoende, 15 goed)

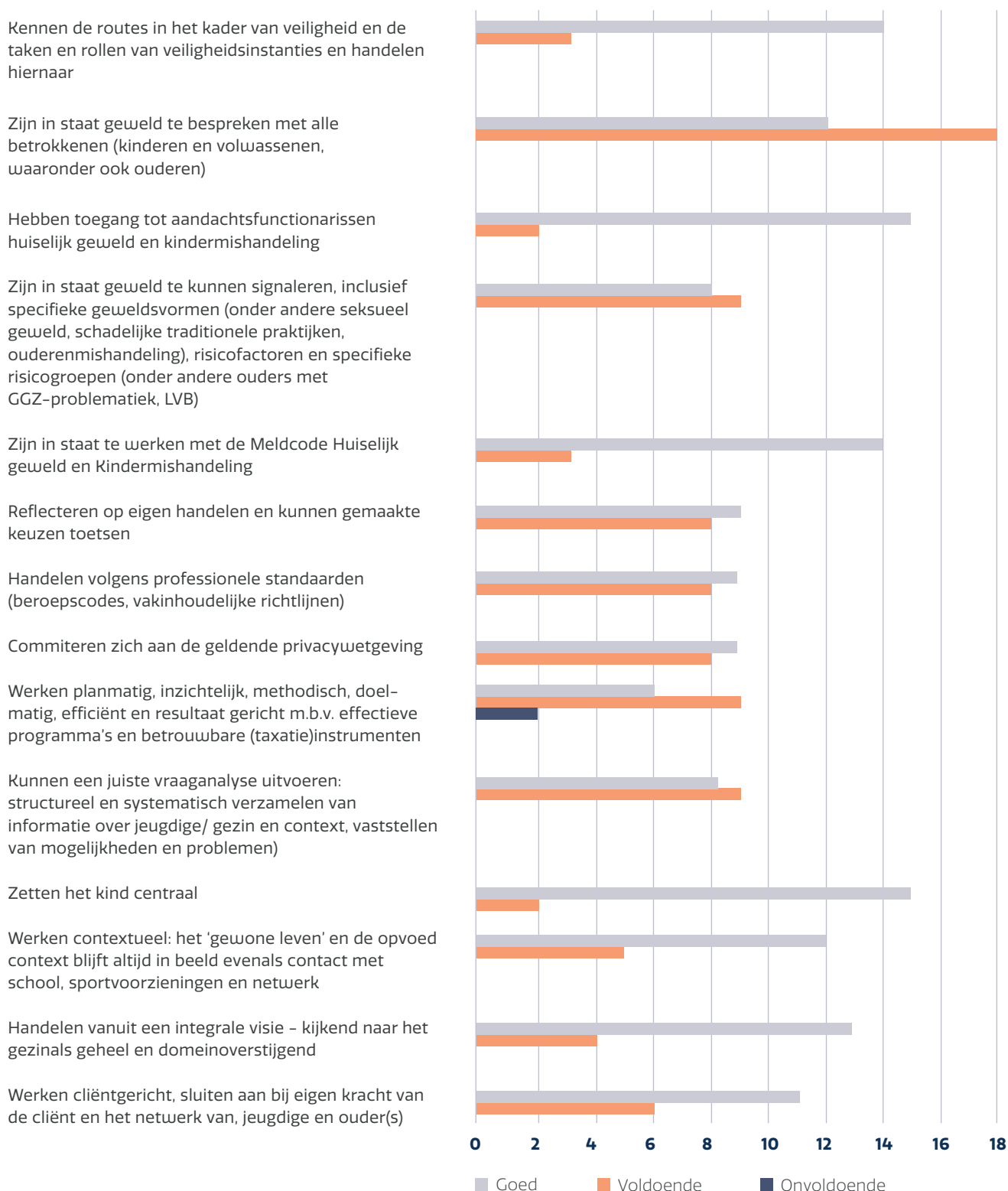

Beoordeling vaardigheden van de uitvoerende jeugdprofessionals

Figuur 10 brengt in beeld hoe de gemeenten de vaardigheden van de uitvoerende jeugdprofessionals beoordelen. Over het algemeen worden deze als voldoende tot goed beoordeeld. Daarbij krijgen vaardigheden met betrekking tot de te volgen veiligheidsroutes, taken en rollen, toegang hebben tot aandacht functionarissen huiselijk geweld, werken met de meldcode en het centraal zetten van het kind, de hoogste scores.

Planmatig en methodisch werken krijgt gemiddeld de laagste score.

Figuur 10. De professionals in de gemeentelijke toegang die werken met jeugd en gezin:

Aanwezige kennis gemeentelijke toegang

In **Figuur 11** zien we hoe de gemeenten de aanwezige kennis van de uitvoerende jeugdprofessionals beoordelen. Over het algemeen worden ook deze als voldoende tot goed beoordeeld. Daarbij hebben de professionals in Fryslân de meeste kennis over opvoeden en opgroeien in het algemeen en problemen die bedreigend zijn voor gezond opvoeden en opgroeien vanuit onderwijs, huisvesting en schulden. De kennis op het gebied van somatische aandoeningen en taal en leerproblemen scoort significant laag.

Figuur 11. De professionals in de gemeentelijke toegang die werken met jeugd en gezin:

